

Zygmunt Perz

"Proseminar Theologie : Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten und in die theologische Buchkunde", Albert Raffelt, przedmowę napisał Karl Lehmann, Freiburg-Basel-Wien 1975 : [recenzja]

Collectanea Theologica 47/2, 224-225

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i ukazywania wymiaru moralnego wielkich problemów współczesności o zasięgu światowym. Do takich bez wątpienia należy nurtujący problem „jakości życia”.

ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Wilhelm KORFF, *Theologische Ethik. Eine Einführung*, współpracownicy: Walter Fürst i Josef Torgler, Freiburg-Basel-Wien 1975, Verlag Herder, s. 127.

Zagadnienie moralności staje się coraz bardziej aktualne na skutek narastającej świadomości, że człowiek korzystając z osiągnięć współczesnej techniki potrafi „robić” znacznie więcej niż mu jako człowiekowi wolno. Z tym „wolno” wiąże się pytanie o postępowanie godne człowieka. Aktualna sytuacja staje się coraz trudniejsza pod tym względem, ponieważ współczesny kryzys moralności sięga znacznie głębiej niż brak wierności wobec zasad ludzkiego postępowania. Chodzi po prostu o same zasady. Właściwe zrozumienie współczesnej sytuacji wyznaczającej w znacznym stopniu rozumienie tego co przystoi człowiekowi, a więc tego co moralne, stanowi nieodzowny warunek budowania teologicznej teorii postępowania ludzkiego, czyli etyki teologicznej. Taka właśnie idea przyświecała trzyosobowemu zespołowi pod przewodnictwem: W. Korffa, moralisty z Tybingi, w opracowaniu i publikacji wprowadzenia do etyki teologicznej. Po naszkicowaniu aktualnej sytuacji moralności „świata zachodniego”, problematyka wprowadzenia została ujęta w trzy rozdziały. Pierwszy poświęcono problemowi formalnej różnicy między dobrem i złem oraz autonomii i heteronomii w etyce. Rozdział drugi koncentruje się wokół zagadnień „materialnych”, przejawiających się w ujmowaniu tego co moralne przy pomocy podstawowych pojęć takich jak: moralność, cnota, prawo, obowiązek, *epikeia* i tworzenia przy ich pomocy systemu etyki. Trzeci wreszcie ukazuje wpływ światopoglądowego zaplecza na kształtowanie się „modelu etyki” na przykładzie rozwoju nowożytnej europejskiej myśli filozoficznej. Cechą charakterystyczną omawianego „wprowadzenia” jest mocne osadzenie problematyki etycznej w kontekście rozwoju głównych nurtów nowożytnej filozofii, zwłaszcza Kanta i idealizmu niemieckiego, z drugiej zaś strony współczesnego rozwoju nauk szczegółowych. Niewielkie rozmiary publikacji uzasadnione skądinąd charakterem „wprowadzenia” poddyktowały autorom z konieczności metodę syntezy i szkicowania problematyki. Względny dydaktyczny natomiast podsunęły korzystne dla posługującego się publikacją wyeksponowane myśli przewodnich ujętych w twierdzenia wprowadzające do rozważań oraz ich ilustrację w formie cytatów z klasycznych dzieł literatury etycznej.

ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Albert RAFFELT, *Proseminar Theologie. Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten und in die theologische Buchkunde*, przedmowę napisał Karl Lehmann, Freiburg-Basel-Wien 1975, Verlag Herder, s. 176.

Jednym z podstawowych warunków dobrej roboty w uprawianiu określonej dyscypliny naukowej jest opanowanie elementarnych zasad „techniki” pracy umysłowej, badawczej i naukowej. W uprawianiu teologii nieodzowna jest przynajmniej praktyczna znajomość posługiwania się „technologią” charakterystyczną dla nauk humanistycznych, w szczególnym zaś stopniu historycznych. Chodzi w tym wypadku o wiadomości dotyczące słowa drukowanego, umiejętności korzystania z bibliotek, posługiwania się piśmiennictwem, korzystania z literatury i przedstawiania wyników badań w formie prac pisemnych. Zagadnienia te stanowią zazwyczaj przedmiot proseminarium. Dla-

tego też, jak się wydaje, autor posłużył się tytułem *Proseminar Theologie* na określenie publikacji, w której zamierza wprowadzić studenta w metody poprawnej i owocnej pracy naukowej. Jego opracowanie nie zajmuje się zagadnieniem metodologii teologicznej. Zamierza raczej uporządkować przedpole przez możliwie wyczerpujące ukazanie problematyki ogólnej pracy naukowej, zmierzającej do opracowania danego zagadnienia na piśmie i ewentualnego opublikowania drukiem. Autor ma na uwadze jednak w szczególnym stopniu adeptów studiów teologicznych, dlatego też po ogólnych uwagach na temat pracy naukowej zamieszcza dane odnoszące się do znajomości podstawowych pomocy drukowanych w zakresie teologii (bibliografii, katalogów, encyklopedii, czasopism i podręczników). Zaletą przedstawianego „proseminarium” ogłoszonego drukiem jest przejrzystość. Stanowi ono swoistego rodzaju repertorium. Można w nim bowiem znaleźć podstawowe zasady na temat każdego pytania, jakie może nasunąć się zwłaszcza początkującemu studentowi. Autor nie wchodzi w szczegóły, podaje to, co zasadnicze, dociekliwego zaś czytelnika odsyła do opracowań bardziej gruntownych. Odnosi się wrażenie, że z rozmysłem nie chce powiedzieć wszystkiego. Bardziej celowe jest bowiem w tym zakresie ukazanie zasad pracy i pokierowanie pytającym w jego samodzielnym szukaniu odpowiedzi na praktyczne trudności, które musi rozwiązywać. Takie właśnie podejście stanowi w znacznym stopniu o pedagogicznej wartości omawianego „proseminarium”.

ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Studium Katholische Theologie. Berichte, Analysen, Vorschläge, tom 5: *Rahmenordnung*. Wydawca: Kommission „Curricula in Theologie” des Westdeutschen Fakultätentages — Erich Feifel, Zürich-Einsiedeln-Köln 1975, Benziger Verlag, s. 112.

Po latach doświadczeń i daleko idącego zróżnicowania w praktyce nauczania teologii również w procesie przygotowania do kapłaństwa daje się obecnie zauważyć tendencja w kierunku porządkowania oraz integracji. Owocem tego właśnie nurtu w zakresie problematyki studiów teologicznych jest publikacja zachodnioniemieckiej komisji do spraw reformy studiów teologicznych, noszącej tytuł: *Curricula in Theologie*. Opracowanie ukazało się w serii *Studium Katholische Theologie*. Jest to w pewnym sensie podsumowanie dyskusji w kręgach zachodnioniemieckich wydziałów teologii katolickiej. Zostało zaś opracowane na podstawie materiałów nadesłanych z tychże wydziałów. Opublikowany przez komisję ramowy projekt organizacji studium teologii jest w zasadzie przeznaczony z myślą o realizacji w warunkach Federalnej Republiki Niemiec, niemniej jednak może stanowić wydatną pomoc w organizacji studiów teologicznych w innych krajach przynajmniej europejskich. Publikacja w zwięzły sposób obejmuje podstawowe sprawy związane z organizacją studiów teologicznych jak: ich cel, aktualna konieczność reformy, powiązanie z praktyką pracy duszpasterskiej i naukowej, metodykę, strukturę studiów. Zawiera wytyczne w zakresie poszczególnych dyscyplin teologicznych, projekty przebiegu studiów i koordynacji przedmiotów, sposobów sprawdzania i oceny oraz pokierowania pracą studenta. Opracowanie uwzględnia zasadniczy zrąb studium, nurty pogłębiające, obowiązkowe oraz indywidualnie dobrane, zmierzające do skoordynowanego scalenia ogólnej formacji teologicznej ze specjalizacją, przygotowania teoretycznego z zastosowaniem w praktyce życia. Jednym z założeń projektu jest także ukształtowanie studiów, by zapewniło ono kontynuację formacji teologicznej po ich zakończeniu. Publikacja zasługuje na uwagę przede wszystkim tych, którzy zajmują się aktualną organizacją studiów teologicznych.

ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa